

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2445
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.400

Vrenje v republikanski Španiji

PO NEUSPELI REVOLUCIJI ANARHISTOV.

Med vsemi številnimi narodi naše štate Evrope je španski najbolj nemirne krvi. Vzrok temu bo primes afriških elementov, ki so jih prinesli na Apeninski polotok že narodi pred Mavri, zlasti pa ti poslednji, ki so dolga stoletja vladali tam, kakor Turki na Balkanu, samo s to razliko, da so bili Mavri element kulture, Turki pa konservativnega nazadnjaštva. V tej čudoviti mešanici zgodovine, krvi, kulture, in deloma tudi v toplem podnebjju, moremo torej najti razlago za vse, kar se je v Španiji zgodilo doslej in za vse, kar se dogaja sedaj. Veliki španski srednji vek in začetek novega, ki je prinesel Španiji položaj svetovnega imperija, obenem pa tudi najmračnejšo inkvizicijo, ki je morda prav ona upropastila velike načrte ter z njimi moč in slavo, sta ustvarila prvo podlago za okostenel konservativizem Španije pred zadnjo republikansko revolucijo, kateri je pripravljala pot odpor mlajših liberalnejših sil. Ta odpor proti petrificirani reakciji je pa pospešil še bolj diktatorski režim generala Prima de Riverre ter izbil naposled sodu dno.

Revolucija, ki je nenadoma zrušila ne samo diktaturo, temveč tudi monarhijo s potomci degenerirane veje Habsburžanov, je zdelala že takoj spočetka na dva resna in nevarna nasprotjaka, na reakcionarno desnico in ekstremistično levico. Dasi nimata absolutno nobenih skupnih smernic, sta si vendar edini v enem, v negativnem, v rušenju demokratske republike. Reakcionarna desnica bi hotela vrniti Španiji prejšnji, predrevolucijski vrtil, ekstremistična levica pa stremi po ustvaritvi nekakšne z anarhizmom prenovljene komunistične diktature. Nič čudnega ni tedaj, če je mlada španska demokratska republika doživela v enem samem kratkem letu celo vrsto revolucijskih poizkusov z ene in z druge strani. Imela pa je doslej skoraj neverjetno srečo, da je vse te poizkuse v kali in temelje, da je zatre, z drakonimi sredstvi, ki nas spominjajo francoske meščanske revolucije na eni ter boljševiške ruske na drugi, je uveljavila svojo voljo in sledi neizprosno smernicam svojega programa.

Kljub temu bi pa bilo zelo napačno, če bi istovetili tudi sedanjí najnovejši poizkus levičarske revolucije s poizkusom lanske desničarske, v katero so bili zapleteni monarhisti, zlasti častniki in indirektno tudi zastopniki cerkve, cerkve-

ne latifundije. Letošnja revolucija 8. januarja je bila dosti resnejša in nevarnejša in le za las je manjkalo, da ni uspela. Za svojo zmago se mora sedanja vlada zahvaliti samo dvema dejstvom, ali prav za prav okolnostima: da je po golem naključju odkrila tajno barcelonsko tovarno za bombe in da so jo organizirali samo anarhisti na lastno roko! Odkritje barcelonske tovarne bomb in dela načrtov za revolucijo, je dalo vladi priliko pripraviti se na nagel protisunek. Vlada je revolucijo pričakovala takorekoč z nastavljenimi bajonetii! Pa tudi ta pripravljenost najbrže ne bi bila veliko koristila, če bi se bili anarhistom pridružili tudi vsi ostali levičarji, levičarski sindikalisti in komunisti. Toda ti so pustili čiste anarhiste, da gredo sami po kostanj v ogenj, ostali levičarji so bili pasivni; zmerni levičarji, socialisti in drugi, ki tvorijo skupaj z meščanskimi republikanci podlago sedanjemu režimu, so pa posegli celo aktivno v boj proti nameri anarhistov. Prav to je preprečilo generalno stavko in omogočilo vladi, da je zatrla tudi tiste stavkovne in sabotažne pokrete, ki so se pojavili, prirejeni po ekstremni levici, zlasti po anarhistih.

S tem, da je republikanska vlada sedaj zmagala, pa še ni rečeno, da je definitivno utrjena. Nasprotno, najrazličnejša znamenja kažejo, da se najresnejši naskok še pripravlja. Sedanji neuspeh anarhistov je namreč opozoril ekstremne sindikaliste in komuniste, da ne morejo računati na zrušitev meščanske republike dokler bodo korakali in napadali ločeno. Zato kažejo že sedaj razna znamenja, da se snuje skupna fronta vseh ekstremnih levičarjev za generalni poizkus nove revolucije. Ali se bo tudi ta izjalovila? Bo tudi pri tej zmagali republikanska meščansko-socialistična vlada. Prognosa je težka in nesigurna reč. Zlasti če pomislimo, da se bliža nova Španija prav sedaj nevarnim dnem dveh volitev: občinskih in naknadnih parlamentarnih. In prav občinske volitve so bile tiste, ki so zrušile monarhijo! Sovražniki sedanjega režima se pripravljajo nanje z vso vnemo in imajo med prebivalstvom, ki ga je prva revolucija razočarala, močno oporo. Vsa znamenja torej kažejo, da v Španiji še vedno vre in da dokončna oblika režima še vedno ni tako utrjena in ugotovljena, kakor bi se komu utegnilo zdeti po tretji revolucijskega poizkusa anarhistov.

Titulescu za podonavski sporazum

BOLJŠO BODOČNOST BI DOŽIVELE PODONAVSKE DRŽAVE SAMO V TRDNI SKUPNI ZVEZI.

BUDIMPEŠTA, 27. januarja. V senzacionalnem intervjuu s posebnim poročevalcem »Az Está« v Bukarešti je ugotovil romunski zunanji minister Titulescu, da ni niti ena izmed držav male antante sovražno razpoložena napram Madžarski in da hočejo vse tri države voditi napram Madžarski praktično prijateljsko politiko. Praktično se da ta program izvesti izključno le z antanto petih srednjeevropskih držav, in sicer Avstrije, Madžarske, Češkoslovaške, Jugoslavije in Romunije. Ta antanta naj bi se zgradila s spoštovanjem trgovinsko-političnih pravic vseh držav po principu največjih ugodnosti, pri čemer bi se morali upoštevati tudi socialni interesi srednjeevropskih držav. Čeprav Tardieujev načrt ni prodrl, je vendar ostal važen tudi za bodočnost. Ostalata le dve možnosti: ali se bodo srednjeevropske države zedružile v sodelovanju, ki bi jih privedlo k

blagostanju, ali pa se bodo razjedle v medsebojni borbi, ki jih more priversti le k bedi. Titulescu je končal svoje izjave s tem, da je poudarjal potrebo madžarsko-romunskega prijateljstva. Romunija je pripravljena ponuditi Madžarski roko sprave in je Titulescu prepričan, da bi se z medsebojnim spoznanjem skupnih interesov in pravičnim postopanjem z narodnimi manjšinami mogla ustvariti atmosfera, ki bi bila zmožna rešiti tudi najtežji problem, t. i. poduhovljenje (spiritualizacijo) mej.

DEMARŠE RADI HIRTENBERGA.

PARIZ, 27. januarja. Pertinax trdi včeraj v »Echo de Paris«, da bo angleško-francoska demarša zaradi tihotapstva orožja na Madžarsko izročena ne le na Dunaju in v Budimpešti, temveč tudi v Rimu.

Težave zblížanja med Rimom in Parizom

HLADEN SPREJEM DE JOUVENELA V ITALIJANSKEM TISKU. ITALIJA SE NA NOBEN NAČIN NE BO IZJAVILA SOLIDARNO S POLITIKO JUGOSLAVIJE IN MALE ANTANTE.

RIM, 27. januarja. A. A. Novi francoski poslanik v Rimu Henry de Jouvenel je bil s strani italijanskega tiska sprejet izvalno hladno, čeprav je že prvi dan po svojem prihodu v Rim obiskal razstavo fašistične revolucije. Italijanski vladni listi izražajo svoje nezadovoljstvo nad tem, da so »Temps« in ostali francoski listi proglasili, da je razčiščenje italijansko-francoskih odnosov odvisno od pogoja, da se na noben način ne oškodujejo in zanemarijo francoski prijatelji v mali antanti. Uradni list »Giornale d'Italia« piše med drugim: »Mi takoj odgovorjamo »Tempsu«, da se z ozirom na njegove rezerve ne da govoriti o razčiščenju odnosov med Francijo in Ita-

lijo o priliki priloda francoskega poslanika v Rim. Pred vsem bi morala Italija svoj položaj in svoje pravice v Evropi podrediti jugoslovanskim. Toda Italija se ne namerava na noben način izjaviti solidarno s politiko Jugoslavije in ostalih članic male antante. V tem primeru gre za politiko vojaških zvez, ki jih Italija smatra kot dvorezne elemente v razorožitvenem problemu in kot nevarnost za mir.«

DUNAJ, 27. januarja. A. A. Davi je odpotoval francoski poslanik na Dunaju Clausel na krajše bivanje v Pariz. Pred svojim odhodom je imel Clausel daljši razgovor z jugoslovanskim poslanikom na Dunaju Nastasijevičem.

Razkol med episkopatom

ŠKOFA UCELLINI IN DOBREČIČ NE ODOBRAVATA PASTIRSKEGA LISTA PROTI SOKOLU KRAJEVINE JUGOSLAVIJE.

BEOGRAD, 27. januarja. Današnje »Vreme« objavlja izjavo kotorskega škofa Ucellinija, ki izjavlja, da je bil škofski pastirski list proti Sokolu krajevine Jugoslavije preuranjen. Končno pravi škof, da so mnogi vladike podpisali pastirski list, čeprav se z njegovo vsebino niso strinjali.

SPLIT, 27. januarja. V nedeljo so bile v Baru pred tamkajšnjo škofljsko palačo velike nacionalne manifestacije, ker tam-

kašnji knezoškof dr. Dobrečič znanega pastirskega lista proti Sokolu ni dovolil čitati v cerkvi svoje škofije. Škof je izjavil, da ni nobene podlage za ustvarjanje dvomov o korektnosti Sokola. Zvečer so se zbrale pred škofljsko palačo velike množice manifestantov, na katere je imel z balkona palače vikar Antonić nagovor, v katerem je naglašal velik pomen Sokolstva v vzgoji naše mladine.

Angleška nota na ameriško vabilo

ANGLIJA SE UDELEŽI SESTANKOV V WASHINGTONU, ŽELI PA, DA SE PRITEGNEJO VSE INTERESIRANE DRŽAVE.

LONDON, 27. januarja. Včeraj zjutraj je bil objavljen tekst note, s katero je angleška vlada odgovorila na vabilo ameriške vlade, da pošlje 4. marca v Washington svoje delegate z namenom, da se prično neposredna pogajanja glede ureditve vprašanja vojnih dolgov in drugih aktualnih finančnih vprašanj. V noti se predvsem naglašata, da angleška vlada prav rada sprejema ameriško vabilo, izražajoč pri tem željo, da izmenja z novim pred sednikom Rooseveltom misli o gospo-

darskih in finančnih vprašanjih, ki niso le velikega skupnega pomena za obe državi, temveč tudi za ves ostali svet. Na drugi strani smatra angleška vlada, da se rešitev vprašanj, o katerih bo razpravljala svetovna gospodarska konferenca, ne bo dala doseči v direktnih pogajanjih med njo in ameriško vlado. Prav tako pa se ne bo dala doseči končna odločitev tudi v vseh ostalih vprašanjih, dokler se ne bodo obravnavala med vsemi zainteresiranimi državami.

Zmaga de Valere

DUBLIN, 27. januarja. Štetje pri volitvah oddanih glasov vedno bolj kaže zmago de Valere in njegove republikanske stranke. Doslej so prejeli: de Valera 50, Cosgrave 24, Labour Party 6, centrum 6, neodvisni pa 7 mandatov. Skupno število mandatov znaša 152. Kakor se poroča iz Londona, se tamkaž z bojaznijo pričakuje absolutna zmaga de Valere. V tem primeru je pričakovati popolno državno oddelitev Irske od Anglije.

Obisk kralja v Sinaji in Franci a

PARIZ, 27. januarja. Pariški tisk je objavil iz Bukarešte in Beograda vsa poročila o obisku jugoslovanskega kraljevskega para na romunskem dvoru, ki ga je napravil v spremstvu zunanjega ministra dr. Jevtića. Včerajšnji »Temps« se ozira na ta obisk in v neki beležki piše med drugimi »Zanimanje tuje za ta obisk se pojasnjuje z dejstvom, da je ta-

koj po konferenci zunanjih ministrov male antante v Beogradu nastopilo znatno izboljšanje položaja v srednji Evropi. To izboljšanje je nedvomno posledica miroлюбni izjav, ki jih je podal jugoslovanski zunanji minister dr. Jevtić v jugoslovanskem sestanu o prviki incidentov v Trogiru. V tem izboljšanju je treba gledati tudi konkretne rezultate akcije male antante, ki bo svojo politiko razumevanje tudi še nadaljevala.«

GALSWORTHY UMIRA.

PARIZ, 27. januarja. Po zadnjih vesteh iz Londona je stanje slavnega angleškega pisatelja Johna Galsworthyja zelo kritično in smatrajo zdravniki, da je vsako upanje na njegovo ozdravljenje izgubljeno.

VRNITEV KRALJA IN KRALJICE.

BEOGRAD, 27. januarja. Včeraj popoldne ob 15. uri sta se kralj in kraljica vrnili s svojega obiska v Romunijo.

Dnevne vesti

Nov predsednik Pokojninskega zavoda. Dolžnosti predsednika Pokojninskega zavoda za privatne nameščence v Ljubljani je bil razrešen g. Vekoslav Vrtovec. Za novega predsednika je imenovan g. dr. Vilko Baltič, bivši veliki župan in državni svetnik v pokoju.

Iz prometne službe. Premešeni so: postajenačelnik Fran Pavšer iz Veržaja v Poljčane, prometnik Fran Fatur s Pesnice v Št. Ilj v Slovenskih goricah in pomožni vlakovodja France Pretner z Rakke v Mursko Soboto.

Poroka. Poročila sta se Jože Probst, tkalec s Pobrežja in Ruperta Strucklova, tkalka. Bilo srečno!

Smrt kosi po mariborskih samostanih. V tukajšnjem frančiškanskem samostanu je umrl za pljučnico v starosti 72 let duhovni svetnik P. Klarus Rottmann. Blagoga pokojnika, ki je bil znan kot dober pridiger, bodo pokopali jutri v soboto ob pol 15. uri na frančiškanskem pokopališču. V samostanu šolskih sester pa je v sredo zvečer preminula 72letna sestra Marija Beatrice Teršavec.

Smrtna kosa. V zadnjem času so umrli v Mariboru Emilija Lauferjeva, zasebnica, 84 let; Anton Smedej, nadpreglednik finančne kontrole v p., 75 let; Štefan Zorenč, natak, 31 let; Ana Novakova, zasebnica, 61 let; Ivan Neubauer, sin služkinje, 3 leta; Ivan Visočnik, posestnik, 50 let; Amalija Kušerjeva, kuharica, 50 let; Marija Šuntner, šivilja 68 let; Konrad Fras, delavec, 48 let; Anton Seršen, delavec, 52 let; Agata Šajnova, žena orožniškega stražmojstra, 49 let; Ludvik Weniger, delavec, 63 let; Ana Deučmanova, vdova, 40 let; Marta Rojkova, žena posestnika, 31 let; Brigita Juršetova, učenka osnovne šole, 12 let in France Jakopin, davčni uradnik, 48 let. — N. v m. p.!

Poslovilni večer g. Antona Petelna. Združenje gostilničarjev vabi svoje članstvo na poslovilni večer, ki ga priredi 31. t. m. ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel« svojemu odhajajočemu dolgoletnemu in velezaslužnemu tajniku g. Antonu Petelnu, ki odhaja te dni na svoje novo službeno mesto. Gostilničarji in kavararji naj se udeležijo poslovnega večera v čim večjem številu.

Nagrajeni mariborski akademiki. Ob priliki praznika sv. Save je rektor Aleksandrove univerze v Ljubljani razdelil nagrade, ki jih je ustanovil kralj Aleksander. Med drugimi so bili za svoja znanstvena dela odlikovani sledeči akademiki-Mariborčani: g. Rudolf Trofenik, cand. iur. za razpravo »Moderna teorija o omejenih suverenosti«, g. Ivo Humar, cand. iur. za razpravo »Karteli, njih razvoj, vrsta in vloga«, g. Vlado Wolf, cand. med. za razpravo: »Površina sluznice, gastrointestinalnega trakta«, in g. Martin Horvat, cand. med. za razpravo: »Kvantitativna določitev sladkorja v krvi«. Vsi imenovani gospodje so istočasno absolvirali mariborsko klasično gimnazijo. Čestitamo!

Na svetosavsko proslavo, ki bo drevi ob pol 9. uri v veliki unionski dvorani, vabimo občinstvo, ki naj se je udeleži v čim večjem številu! Program je pester in zanimiv.

Dijaško predavanje. Jutri, v soboto ob 15. uri predava pod okriljem Združenja mariborskega učiteljskega naraščaja g. prof. Živornik. Naslov predavanja je: »Nekaj pogledov v socialno vprašanje«. Socialna vprašanja so najbolj pereča, ker od njih izvedbe zavisi materialna in duhovna kultura. Posebno dijaško mladino morajo taki problemi zanimati, zato je iskreno vabljen. — Odbor.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek 27. januarja ob 20.15 predava o pravilni negi ušes, oči, nosa in grla g. primarij dr. J. Dernovšek na podlagi projekcij. V ponedeljek 30. januarja predava o beneških Slovencih g. dr. Henrik Tuma iz Ljubljane. Projekcije!

Iz društva »Nanos«. Ker sta v nedeljo 22. t. m. poslednji dve točki dnevnega reda občnega zbora odpadli in se v nedeljo 29. t. m. vršijo v mali dvorani Narodnega doma še volitve novega odbora in slučajnosti, se poziva članstvo, da se v nedeljo volitev udeleži. Vsak član naj prinese s seboj društveno izkaznico.

Avtobusne vožnje v Košake. Na splošno željo občinstva Košakov podaljšuje samo ob delavnikih mestno avtobusno podjetje vožnje proge I. z odhodom z Glavnega trga ob 12.06 in 19.06 v Košake do Počehove. Voziti prične jutri 28. t. m. in bo trajala poskusna doba 2 meseca, v primeru pa, da se ne bi pokazala v tem času povoljna frekvenca, se bodo vožnje zopet opustile.

Muzejsko društvo v Mariboru bo imelo svoj redni letni občni zbor v nedeljo 5. februarja ob 10. uri v čitalnici študijske knjižnice. **Dnevni red:** 1. Otvoritev. 2. Predavanja društvenega tajnika o »Mariborskem ozemlju v prazgodovinskih doba«. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo preglednikov računov. 5. Raznoterosti. Vsi društveniki vljudno vabljeni. Pred in po občnem zboru more vsakdo poravnati društveno članarino!

Prisrčna prošnja. Poduradnik, ki je brez svoje krivde zašel v hude stiske, ker je brezposeln, prosi dobrosrčne ljudi za podporo, ki se naj blagovolijo poslati na upravo »Večernika«.

Rdeči križ na Pobrežju priredi svoj letni občni zbor in proslavo zimskega »Dneva Rdečega križa« v nedeljo, dne 29. januarja ob 10. uri dopoldne v šoli.

Natečaj za uradniške pripravnike inženjersko-agronomske stroke. Ministrstvo financ, oddelek za kataster in državna posestva v Beogradu razpisuje pod št. 1300/V-33 natečaj za 5 mest uradnih pripravnikov inženjersko-agronomske stroke, ki bodo po obstoječih zakonskih predpisih klasirali zemljišča. Predpisno kolkovane prošnje, opremljene z listinami v smislu člena 3 zakona o uradnikih se morajo predložiti do 10. februarja 1933, oddelku za kataster in državna posestva v Beogradu. Tisti, ki so v službi, jih vložijo po svojih uradih, ostali pa naravnost. Razen fakultetske strokovne izobrazbe morajo imeti kandidati po možnosti tudi ekonomsko prakso, zlasti iz poljedelstva.

Krajevni odbor Rdečega križa v Krčevini priredi v nedeljo 29. t. m. točno ob pol 10. uri v krčevinski šoli redni letni občni zbor po naslednjem dnevnem redu: 1. Otvoritev in čitanje zapisnika o tretjem občnem zboru. 2. Nagovor predsednika in čitanje »poslanice«. 3. Poročila: tajnikovo, blagajnikovo in nadzornega odbora. 4. Sprejemanje članov in članarine. 5. Volitev predsednika, najmanj 6 odbornikov in nadzornega odbora, sestojčega iz 3 članov. Volitev delegata na oblastno skupščino R. K. 6. Predlogi, nasveti in raznoterosti. 7. Predavanje banovinskega okrožnega zdravnika dr. Turšiča. K polnoštevilni udeležbi vabi vse redne člane in članice odbora.

Sirovo maščevanje divjih lovcev. Kako globoko je že ukoreninjena strast divjega lova na Dravskem polju in kako nevarni so divji lovci že za javnost, nam priča nečuvven primer njihove posirovelosti, ki se je dogodil včeraj popoldne v Skokih. Okrog 17. ure se je pojavila pred hišo lovskega paznika, ki čuva lovski revir bančnega ravnatelja g. Bogdana Pogačnika, skupina divjih lovcev in pri belem dnevu zaklala z noži Pogačnikovega lovskega psa, ki je bil vreden okrog 5000 Din. Lovski tatovi, za katerimi je zaradi tega dejanja uvedeno zasledovanje, so storili to iz golega maščevanja nad g. Pogačnikom, ki je kot predsednik Slovenskega lovskega društva začel energično akcijo proti divjim lovcem, ki ogrožajo varnost na Dravskem polju. Ob neki priliki so napadli njegov avto s kamenjem in mu pošiljajo celo grozilna pisma, v katerih mu sporočajo, da bodo zaklali najprej njegovega psa in čuvalja in nato še njega. Nedvomno bodo naše varnostne oblasti, ki doslej niso posvečale toliko resnosti divjemu lovu na Dravskem polju, energično posegle med divje lovce in jih eksemplarično kaznovali.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal tlakomer pri 14.2 stopinjah 748.7, reduciran na ničlo pa 747; toplomer je kazal ob 7. uri 6.8 stopinj pod ničlo; minimalna temperatura je znašala davi 7 stopinj pod ničlo; relativna vlaga 73; vreme je oblačno in tiho; tla pokriva 30 centimetrov debela snežna plast.

Tombolo v prid Počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju priredi mariborsko Slovensko žensko društvo tudi letos v jeseni, in sicer 17. septembra. Prosimo ostala društva, da izvolijo vzeti to na znanje.

V Šmartnem na Pohorju, v tem idiličnem kraju, bodo od 28. I. naprej do nadaljnjega smučarski tečaji pod strokovnim vodstvom. Dostop iz Slovenske Bistrice. Ker je Šmartno na Pohorju lahko dostopen kraj in ima nešteto lahkih terenov, priporočamo, da se tega tečaja udeležijo vsi začetniki. Tudi ostali že izvežbani smučarji in turisti bodo v Šmartnem dobrodošli! Vse informacije daje g. Furman, Šmartno na Poh. Zbirališče pri gostilni Furman v Šmartnem, kjer je tudi vse ostalo preskrbljeno za tečajnike.

PLANINSKI

1. II. 1933 UNION
P L E S

Zimsko-sportni odsek SPD v Mariboru priredi svoj III. turnir smučski tečaj v nedeljo 29. t. m. Odhod v soboto ob 13.18 in 18.30. Sestanek zvečer v koči na Klopem vrhu, od koder sledi drugi dan krmarska vožnja čez Pesek. Rozlog. Vitanijske bajte, Volovico, Glažutsko in Brešarjevo planino v Mislinje. Povratek preko Dravograda ob 21.16. Prijave in informacije v pisarni SPD, Aleksandrova cesta 35 (telefon 21-22). Vodja izleta inž. Rungaldier.

Kino Union. Samo še danes v petek in jutri v soboto velika veseloigra iz vojaškega življenja »Huzarji gredo«. V glavnih vlogah Fritz Schulz, Ursula Grabley, Hans v. Schlettow, Ida Wüst in Sletna Petra Unkel. Od nedelje dalje izborni dunajski film »Straussov valček« z Gustavom Fröhlichem.

Grajski kino. Od danes dalje največja sportna senzacija, kar jih je do danes bilo v Mariboru: »Alpski raj« (Ljubezen v snegu ali pustolovščina v Engadinu.) Krasen film bujnih zimsko-naravnih posnetkov in srčkane vsebine, v kateri sredi stoji mlado, lepo dekle. »Alpski raj« je film, ki nam kaže in pripoveduje o krasnem zimskem sportu, zabavata pa dva zimskosportna umetnika. Ki nam predvajata stvari, da gledalcu zastane sapa. Za povzdigo sporta daruje Grajski kino pri vsaki predstvi dne 26. in 27. po enem obiskovalcu krasno sportno darilo. V to svrhu so vstopnice žigosane na zadnji strani s številko, ki se bo izžrebala v odmoru.

Kratka ljubezen. Marija K. iz Rošpolja se je pred štirinajstimi dnevi seznanila v frančiškanski cerkvi z nekim mlajšim moškim, ki je prisedel k njej v klop in ji jel med molitvijo razkrivati svoje srce. Fant je govoril tako sladko, da je Marija pozabila na molitev in ga verno poslušala. Dogovorila sta se, da se bosta večkrat shajala v cerkvi. Marija je od takrat pridno hodila v cerkev, pa tudi Jože ni izostajal. Ob neki priliki pa je Jože Marijo prosil, naj mu posodi nekaj denarja. Posodila mu je 535 Din, ki jih je imela pri sebi, ker je bila trdno prepričana, da bo postala še pred pustom njegova žena, kakor ji je bil Jože obljubil in prisegel. Od takrat pa Jožeta ni bilo več na spregled. Marija je drago plačala svojo kratko in gorečo ljubezen ter je zadevo prijavila policiji, ki je Jožeta aretirala. Jože je pri zaslišanju skušal vse tajiti, končno pa se je vdal in vse priznal. Izročen bo sodišču.

Tatvina denarja. Ko je preteklo noč prenočeval zidarski vajenec Janko R. pri neki zasebnici v Mesarski ulici, je davi opazil, da mu je nekdo ukradel za 350 Din kovanega drobiža. Janko je tatvino prijavil policiji.

Prevara. V Jezdarski ulici stanujoča zasebnica Katarina M. je prijavila policiji, da se je te dni zgasil pri njej na stanovanju 40letni monter Ivan Šnabel in ji izvil pod pretezo, da ga pošilja njen mož, tri zastavljene listke. Žena mu je listke izročila, in ker se ni več vrnil, se je podala v zastavljalnico, kjer so ji povedali, da so zastavljeni predmeti, ki so bili vredni okrog 1200 Din, že dvignjeni. Policija je Šnabla, ki je nevaren potepuh in delamrznež, aretirala in izročila sodišču.

Na odno gledališče

Repertoar.

Petek, 27. januarja. Zaprto.
Sobota, 28. januarja ob 20. uri »Nevihita« Zadnjič. Znižane cene. Izročitev odklovanja ge. Štefi Dragutinovičevi.
Nedelja, 29. januarja ob 15. uri »Viktorija in njen huzar«. Gostovanje tenorja Petra Burje. — Ob 20. uri »Pri belem konjičku«.

Iz gledališča: Poslednja predstava drame ruskega klasika A. N. Ostrovskega »Nevihita« bo v soboto 28. t. m. Ob tej priliki bodo zaslužni umetniki ge. Štefi Dragutinovičevi izročili odklovanje, ki ga je bila pred kratkim deležna. Navzoč bo tudi gospod župan dr. Lipold. Znižane cene. Zadnjič. — Gostovanje Petra Burje, priljubljenega tenorja, ki je po odhodu iz bivše mariborske opere z odličnimi uspehi deloval v tujini, bo v nedeljo 29. t. m. ob 15. uri. Nastopil bo kot Štefan Koltay v Abrahamovi uspehi opereti »Viktorija in njen huzar«. To bo prva letošnja popoldanska predstava te operete. — »Pri belem konjičku«, revijska opereta Ralpa Benatzkega, vedno znova polni gledališče. Velezabavna vsebina in melodiozna glasba tega dela sta se mariborskemu občinstvu na moč prikupili. Deveta uprizoritev »Belega konjička« bo v nedeljo 29. t. m. zvečer.

Živčno bolnim in otožnim nudi mila naravna »Franz Josefova« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba »Franz Josefove« grenčice pri težkih obolenjih možganov in hrbtnega mozga najtonleje priporočati. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Danes **!SVENGALI!** Petek
Velika kavana

Ogenj v tvornici Doctor in drug. Kmalu po 5. uri je včeraj popoldne jelo biti plat zvona v tukajšnji stolnici. Čuvaj v stolpu je opazil gost dim v bližini koroškega kolodvora in o tem alarmiral mariborske gasilce, ki so bili že obveščeni, da je neki oddelek tekstilne tvornice Doctor in drug v plamenih. Ogenj je nastal na doslej še nepojasnjen način v srednjih objektih velike sušilnice poleg strojne. Vnele so se bombaževe polsirovine, ki jih je bila v skladišču bogata zaloga. Ognjeni zubli so naglo objeli vso zalogo, toda radi železobetonske konstrukcije objekta niso mogli planiti na dan. Prvi so prihiteli na kraj požara studenčki gasilci, ki so takoj stopili v akcijo, kmalu za njimi gasilci delavnice državnih železnic, nato mariborski in gasilci s Pobrežja. Gašenje je bilo zelo težavno in naporno, ker je dušiljivi dim, ki se je valil iz objekta, oviral delo gasilcev. Gasilna akcija je trajala nad eno uro in je bila kmalu po 18. uri odstranjena vsaka nevarnost. Za vsak primer so ostali na kraju požara le pobreški gasilci, dočim so se vsi drugi vrnili domov. Škoda, ki jo je povzročil požar, še ni precenjena, vendar pa je precejšnja.

Padeč z okna. Sinoči je doletela 28letnega železničarja Vilka Megliča, stanujočega v Krekovi ulici, nenavada nezgoda. Pri zapiranju okna v prvem nadstropju se je nagnil preveč naprej, izgubil ravnotežje in padel na tlak. Pri padcu se je hudo poškodoval na glavi, dobil pa je tudi težje notranje poškodbe. Poklicani reševalci so ga nezvestnega prepehtali v tukajšnjo bolnišnico.

Ukraden ženski plašč. Erna Delakova, šivilja pri Antoniji Tančevi v Slovenski ulici, je prijavila policiji, da ji je včeraj popoldne nekdo ukradel iz nezaklenjene oblačilnice ženski plašč sive harve s sivim ovratnikom, vreden 400 Din.

Slika današnjih dni. V Stolni ulici se je zgrudila včeraj popoldne 52letna zasebnica Marija Malejeva iz Tkalske ulice. Ker je obležala nezavestna na tleh, so poklicali reševalce, ki so revno ženo spravili v avtom v bolnišnico. Pred poslopjem mestne policije pa je padla in obležala 68letna Josipina Lepenikova, reva brez stalnega bivališča. Tudi njo so prepehtali reševalci z avtom v bolnišnico.

(Se bo nadaljevalo.)

Radislav Rudan

Rod na razpotju

(Povest)

»Oče!« je zajecelja Marička.

»Oče!« je dejal Peter in mu hotel povedati in razložiti svojo namero, svoj sklep, a starič ni hotel poslušati. Tiho, brez glasu se je okrenil in odšel v pomladanski večerni mrak, ki se je dremotno dvigal iz doline proti sivemu skalovju nad hrastovimi in gabrovimi mejami. V njem se je bila porušila poslednja opora...

Tisto tuje, novo življenje, ki je po njegovi najvernejši sodbji bilo dete Antikristovo, mu je odtujilo sina, vzelo poklic in ukradlo naposled še hčer. Zdaj je bilo dopolnjeno: bil je sam. Samo skale v gori in drevesa v meji so mu bila ostala in ostala mu je bela cesta, ki jo je bil sedemdeset let svojega življenja posipal s kapljicami svojega znoja in svoje krvi. In kakor je rastele mrak večera, tako je rastle temina v njegovi duši, ki je bila vsa brez luči, brez najmanjšega svetlobnega žarka. Vendar se njegov obraz ni spremenil; odkar je bil onemel v svojem spoznanju, je ostal trd in negiben, kakor kamen; nobena misel se ni več mogla premikati, nobena misel se ni več mogla zarisati vanj. Napravljen je bil sklep in zapečaten, zapečaten s poslednjim dognanjem, ki ni terjalo samo ugonobitve tistega, kar je bilo od daleč poseglo v njegov kamnolom, ampak tudi njega samega, kamenarja Caharije. Žrtev za žrtev, zob za zob. In kljub neprodni temi, ki ga je obkrožala in mu polnila dušo, je bila njegova misel

jasna. Kakor solnce mu je svetila na pot, po kateri je moral hoditi do cilja, ki si ga je bil postavil. Nenadoma, da niti razmišljati ni več utegnil, je otrpnilo v njem vse drugo, kar ni bilo v zvezi s tem ciljem. Še molitev sama mu je ugasnila pod ledom te misli, ki se ni več dala preobličiti. Samo neka nerazumljiva slutnja, kakor vera v čudežno izpolnitev njegove zakletve, se je še držila z njo, a je ni manjšala, samo večala jo je in dvigala, da je rastle v nedogled, preko doline in gora, preko vesoljne zemlje. Zato je strmel v nebo in v hrast nad bajto in je čakal trenutka izpolnitve tistega čudeža, ki naj bi mu bil znak za izvršitev poslednjega dejanja...

Marička je v grozi medlela poleg svojega fanta, V sladkosti ljubezni, ki jo je bila pravkar prebudila v novo življenje, je vela ledenohladna bolečina zaradi očeta, ker doumevala je, da se njeno in Francetovo življenje gradi na njegovi smrti in razpadu Blažonove domačije v bregu nad cesarsko cesto. Bodočnost je rušila preteklost, novo je dušilo staro in nelzprosnost te borbe jo je bolela, ker bila je borba med otroci in med očetom, borba lastne krvi proti lastni krvi. Rada bi bila žrtvovala svojo srečo, zavrgla vse svoje sanje in ostala do smrti nerazcvetela roža, cvet brez sadu, samo ko bi mogla s svojo žrtvijo obuditi staro k novemu, vrniti sedanjosti preteklost. A čas se ni dal ustaviti. Njegova jeklena kolesa so se vrtela dalje in mlela pod seboj vse, kar se ni hotelo umakniti, kar ni hotelo bežati po novem tiru, ki je kazal edino smer v bodočnost, v novo dobo novih ciljev, novih misli in borb.

Tudi on, njen fant in ženin, je razumel vso neizprosno dogajanja, ker vedel je, da se le iz bolečine

in smrti starega more roditi novo. In kakor njej, je bilo tudi njemu žal, da Cahariji ne more pomoči.

»Hudo je, a ne da se spremeniti,« je dejal.

»Kaj naj storim? Kaj naj storim?« je jokala Marička.

»Strlo ga bo; ne bo prebolel,« je dejal Peter.

Tedaj se je Marička nenadoma dvignila, solze so ji usahnile in jekel gnev ji je zasenčil pogled.

»Zakaj si prinesel njemu smrt in meni življenje?« je kričala. »Nisi vedel, da je moj oče, da je mučenik in svetnik, ki ni zaslužil tega? Tam bi bil ostal, kjer si bil; pustil bi bil naš kamnolom, pustil mene! Ne bi vedela zate, kakor nisem vedela poprej, ko še iz sanj nisem poznala tvoje podobe. Zakaj si prišel? Zakaj?«

»Ker sem moral priti,« je dejal. »Ko bi ne bil prišel jaz, bi bil prišel kdo drugi in nič bi ne bilo drugače. Samo tebe bi ne bil našel, Marička!«

Gnev v njenih očeh je ugasnil in svetla toplota se je pojavila v njih, ker povedal ji je tisto, kar je bila že sama vedela, a je vendar hotela, da ji pove in jo potrdi v prepričanju, ki ji je bilo odrešitev in hladilo za scelečo rano.

Tedaj je vstopil France, in ko ju je zagledal, se je zadovoljno nasmehnil. Odvalilo se mu je drugo breme, ki mu je bilo pritiskalo srce. Zdaj je vedel, da ni samo njegova pot določena in nespremenljiva, ampak da se je tudi Marička rešila na obalo in ubežala nevihti, ki je hotela uničiti njeno mlado življenje. In ko je pogledal sestri v oči, je tajno zasulil vihar, ki se je bil razdivjal v njeni duši in utihnil v svetli zori novega dne.

(Se bo nadaljevalo.)

Iz življenja ponarejevalcev denarja

STROGE KAZNI ZA FALZIFIKATORJE V PRETEKLOSTI.

Jacques Lombard je objavil v nekem francoskem dnevniku zanimiva odkritja o življenju ponarejevalcev denarja iz preteklih in sedanjih dni. Lombardu je pri tem pomagal šef pariške policije Guichard, ki se je v svoji štiridesetletni policijski službi proslavil kot najboljši in najspretnější poznavalec ponarejenih novčanic in kovancev. Zanimiva je že njegova zbirka ponarejenega denarja in najrazličnejših pripomočkov, ki se jih poslužujejo spretni in nerodni ponarejevalci.

Guichard meni, da se dandanes ta obrt več ne izplača. Po vojni je vedno manj primerov ponarejanja denarja in se le redko zgodi, da bi se spravili falzifikati v večjih množinah v promet. Devalvacija povojnega denarja je namreč zelo podražila ponarejanje. Zlato in srebro se je poskrilo v blagajne. V nekaterih državah je izgubil papirnat denar vso vrednost. Znana je šala o nemškem denarju iz leta 1922, da so nameravali natisniti na novčance namesto odredbe, da se ponarejevalci kaznuje, odredbo da nemška narodna banka ne bo izplačala ponarejevalcu nobenega honorarja.

Ponarejanje denarja pa je bil vedno nevaren posel. Poleg tega so bile kazni za ponarejevalce mnogo strožje, ko za druge zločince. Le v redkih primerih je bil trud v resnici poplačan. Če je bil denar ponarejen s ceninimi sredstvi in primitivno, se je kaj lahko ločil od pravega in so bili ponarejevalci vedno popreje zasaceni, preden so ga spravili v promet. Boljši in spretnější ponarejevalci pa so tvegali včasih vse svoje premoženje, ker

so bile priprave za ponarejanje zelo drage, in ker so svoj posel težko delj časa prikrivali. V tem je bila sreča za vse države, a nesreča za ponarejevalce, ker jim ni nikoli uspelo iztuhitati načina, da bi bili nezasačeni. Svoja skrivališča so iskali v gozdovih, v podzemskih jamah, v mrtvašnicah in celo v grobnicah. Leta 1913. se je osnovala posebna družba, ki je kupila ladjo in odpelala na odprto morje, da na ta način obvaruje svojo kovačnico pred varnostno oblastjo. Ladja je plula po Sredozemskem morju in oceanu ter se od časa do časa približala angleški, francoski in španski obali, da je menjala ime in zastavo. Skrivnostno ladjo pa so kaj kmalu zasledili mornarji, in prijavili zadevo varnostni oblasti, ki je zajela ladjo z vso njeno ponarejevalsko družbo.

Ponarejanje denarja izvira že iz časov rimskih cesarjev. Znani so bili zlasti Galii, ki so kot spretni metalurgi pozlačevali in srebrili manjvredne kovine in kovali iz njih denar. Kazni za ponarejevalce so bile zelo stroge, posebno še pri rimskih narodih. Stari Rimljani so kaznovali ponarejevalce s smrtno kaznijo. V srednjem veku so v Franciji odsekali ponarejevalcu desno roko in jo pribili na vrata glavne državne kovnice denarja. Bile pa so še strožje kazni in je strahovit primer sodbe, ki je bila izvršena v nekem manjšem mestecu na Francoskem. Nekega zlatarja je obsodilo sodišče, da ga bodo živega kuhali v kropu in njegovo truplo nato obesili. Na trgu je bil postavljen velik kotel poln vode, v katero so vrgli obsojenca. Ko se je voda segrela, se je

obsojenca posrečilo, da se je osvobodil verig, s katerimi je imel zvezane roke in je prošeče zaklical: »Kristus, usmili se mojih strašnih muk!« Krvnik je nato udaril obsojenca po glavi, da se je nezavesten zgrudil v kotel, kjer je že jela vreti voda. Množici, ki je bila zbrana okrog kotla, se je zlatar smilil in je navalila na krvnika in ga linčala.

V NEMČIJI JE ŽE VSAK DESETI ČLOVEK BREZ POSLA.

Število brezposelnih v Nemčiji je že preseglo 5.970.000. To pomeni, da se je v preteklih 14 dneh zvišalo za 193.000. V tej težki sezoni je to razmeroma še nizko število. V prvi polovici januarja lanskega leta je naraslo število brezposelnih za približno 300.000. Kakor se zdi, je kriza brezposelnosti v Nemčiji dosegla s tem svoj višek. Kljub temu se bo vlada poslužila vseh ukrepov, ki si jih je začrtala za pobijanje brezposelnosti. Prva naročila države pri težki industriji bodo izvršena že v prihodnjem tednu. Tudi uprava državnih železnic je že pričela izvajati svoj začrtani program, ki ga je napravila v zvezi s pobijanjem brezposelnosti. Program vsebuje izredna dela, ki bodo veljala skupno 280 milijonov mark.

DELAJSKI NEMIRI V GRČIJI.

Mestna uprava v Masi je hotela na davek na tekstilno industrijo naložiti še občinsko doklado. Temu se je uprlo okrog 2000 delavcev, ki so odkorakali v manifestacijskem obhodu po mestu pred magistrat, kjer so hoteli protestirati proti nameravani dokladi. Prišlo pa je do nesporazuma in neredov, katerih žrtev je bilo 5 ranjenih in 4 mrtvi.

Truplo v garderobi.

Lepa plavalaska Pavlina Trümmerjeva je bila v zadnjem času angažirana v nekem zakotnem dunajskem varietetu. Že dve leti je Pavlina živela z nekim starejšim in bogatim trgovcem, ki jo je denarno podpiral. Medtem pa se je stari trgovec zaljubil v neko garderobierko in jel zanemarjati svojo prijateljico Pavlino. Navadno je šel zadnji iz lokala samo zato, da se je mogel neovirano pogovoriti to in ono z dekletom in ga tudi spremiti domov. Ko je bil te dni nekega večera zopet zadnji in je zahteval svoj plašč, se je nudila njemu in njegovi lepi znanki grozna slika: med dvema zimskima suknjama je visela obešena Pavlina Trümmerjeva...

Mesto Neaplji poklanja Mussoliniju vilo.

Mestna uprava Neaplja se je odločila, da pokloni Mussoliniju eno najlepših vil, ki je bila poprej lastništvo angleškega politika Roseberryja, ki je nedavno umrl. Njegova žena se je sedaj vrnila v Anglijo in vilo poklonila mestu Neaplju. Uprava mesta se je odločila, da vilo razširi in preuredi za letno rezidenco »duceja«.

V zaporu napisal komedijo.

V Chicagu je pred enim mesecem bil zaprt popularni književnik Pargold zaradi nekega dolga. V zaporu je začel pisati komedijo. Po štirinajstih dneh, ko je odsedel svojo kazen, je zaprosil ravnatelja jetnišnice, da bi smel še ostati nekoliko dni, da lahko v miru dokonča svojo komedijo. Pargold je rekel ravnatelju, da nikjer ni imel toliko miru in bil tako neoviran kakor v zaporu. Uvidevni ravnatelj jetnišnice je zares dovolil, da lahko ostane še nadaljnjih osem dni v zaporu, tako da je komedijograf mogel dokončati svojo komedijo.

Mali oglasi

Razno

JA. NE POZABI. da lahko najboljši prodaj dobre knjige, starišne reči, kakor nakit, zlatinske, srebrne, obleke, pohištvo itd. in naravnost kupiš v Grajski stari narni. Trg svobode 1 4000

Prodaj

NA PRODAJ omara za obleko in perilo v zelo dobrem stanju. Vprašati v Dr. Karl Verstovškovi ulici št. 6. II. nadst. vrata 19 193

TOVORNI AUTO. 3½ tone nosilnosti, skoraj nov, v najboljšem stanju na prodaj. Naslov v upravi lista. 301

VEČJA KOLIČINA sladkega in kislega sene na prodaj. Frankopanova ulica št. 15. 303

Soba odda

OPREMLJENO SOBO takoj oddam. Ob železnici 6. 277

OPREMLJENO SOBO. solineno, separirano z električno lučjo oddam s 1. februarjem. Stritarjeva ul. 5. I. 269

OPREMLJENO SOBO oddam v centru mesta. Nasl. v upravi lista. 270

SOBO IN KUHINJO oddam. Magdalenska ulica 34. 304

Zasluzek

PERICA gre priti na dom. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Perica«. 289

Oglašujte!

Dve veliki Lutzovi peči

uporabni za pisarne, dvorane ali bančne prostore

ceneno na prodaj

interesenti naj se zgledajo v upravi »Večernika« dneвно med 9. in 10. uro.

Znanja želi

PISMO. POSLANO mi z dvema rožicama v skatlici 25. t. m. od nepoznanega ideala po pošti Maribor 1 v Cankarjevo ulico, sprejel. Prosim za diskretno poznavanje — sestanek. K. 312

GOSPOD.

trgovsko naobražen, z večjim kapitalom, želi poznavanja s simpatično trgovko ali hišno posetnico do 33. leta v dobri poziciji. Dopise pod »štev. 200« na upravo »Večernika« 295

Spomnite se CMD!

Pouk

NEMŠČINA

brez učenja posameznih besed. konverzacija, začetni pouk. trgovska korespondenca. liter. siguren uspeh. Poskus na lekciji Din 10.—. Naslov v upravi. 4321

Najlepše razglednice

mariborske, umelne, Salon de Paris

i. t. d. kupujte v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruga

Maribor, Aleksandrova 13